

NOTA DE FUNDAMENTARE
la proiectul Hotărârii Comitetului executiv al Băncii Naționale a Moldovei
„Pentru aprobarea, modificarea și abrogarea unor acte normative
ale Băncii Naționale a Moldovei (privind efectul de levier)”

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ:
Autorul proiectului de act normativ este Banca Națională a Moldovei (BNM)
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului și finalitățile urmărite
2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ
Proiectul Hotărârii Comitetului executiv al Băncii Naționale a Moldovei „Pentru aprobarea, modificarea și abrogarea unor acte normative ale Băncii Naționale a Moldovei (privind efectul de levier)” (în continuare – proiectul HCE) este elaborat în temeiul art.44 lit. a) din Legea nr.548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei, art.77, 84 și 91 alin.(1) din Legea nr.202/2017 privind activitatea băncilor și în scopul transpunerii prevederilor ale cadrului european de reglementare aferent efectului de levier (Regulamentul (UE) nr.575/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 26 iunie 2013 privind cerințele prudențiale pentru instituțiile de credit și firmele de investiții și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 648/2012, <i>așa cum a fost modificat ultima dată</i> prin Regulamentul (UE) 2024/1623 al Parlamentului European și al Consiliului din 31 mai 2024.
2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative
În prezent, efectul de levier pentru băncile din Republica Moldova este reglementat în Regulamentul privind efectul de levier pentru bănci, aprobat prin hotărârea Comitetului executiv al BNM nr.274/2020 (în continuare – Regulamentul nr.274/2020), care a transpus parțial prevederile aferente efectului de levier din Regulamentul (UE) nr. 575/2013 modificat și completat prin Regulamentul delegat (UE) 2015/62 al Comisiei din 10 octombrie 2014. Prevederile Regulamentului (UE) nr.575/2013 transpuse în Regulamentul nr.274/2020 au fost modificate substanțial. Astfel, <i>Regulamentul (UE) nr. 575/2013</i> a fost modificat prin <i>Regulamentul (UE) nr.2019/876</i>, în concordanță cu standardul Comitetului de la Basel pentru Supraveghere Bancară (BCBS) privind indicatorul efectului de levier pentru a preciza mai în detaliu anumite aspecte ale modului în care este conceput acest indicator, precum și faptul că indicatorul efectului de levier completează în continuare în mod eficace cerințele de fonduri proprii bazate pe risc. Pentru a nu limita în mod inutil împrumuturile acordate de bănci societăților și gospodăriilor private și pentru a preveni efectele negative nejustificate asupra lichidității pieței, cerința privind indicatorul efectului de levier a fost stabilită la un nivel de 3%, nivel care acționează ca o barieră de protecție credibilă împotriva riscului asociat folosirii excesive a efectului de levier, fără a crea obstacole în calea creșterii economice. De asemenea marjele inițiale pentru tranzacțiile cu instrumente financiare derivate compensate la nivel central pe care instituțiile le primesc de la clienții lor și le trimit mai departe contrapărților centrale (CPC-uri) au fost excluse din domeniul de aplicare al indicatorului de măsurare a expunerii totale. <i>Regulamentul (UE) 2020/873</i> a introdus modificări în <i>Regulamentele (UE) nr. 575/2013</i> și <i>nr.2019/876</i> în ceea ce privește anumite ajustări ca răspuns la pandemia de COVID-19, care oferă posibilitatea de a exclude temporar anumite expuneri față de băncile centrale din calculul indicatorului de măsurare a expunerii totale a unei instituții în situații de criză. <i>Regulamentul (UE) 2024/1623</i> a introdus modificări în <i>Regulamentul (UE) nr. 575/2013</i> pentru implementarea standardelor finalizate ale BCBS privind tratamentul ratei de levier a instrumentelor derivate compensate de clienți pentru a-l alinia cu măsurarea determinată în cadrul abordării standardizate de măsurare a expunerilor la riscul de credit al contrapărții. De asemenea, au fost introduse modificări tehnice suplimentare referitoare la calcularea valorii expunerii elementelor din afara bilanțului și la prevederile legate de achiziții și vânzări ulterioare care așteaptă decontarea. Astfel, necesitatea aprobării noului cadru normativ aferent efectului de levier derivă din modificările efectuate în cadrul normativ european.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse
3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi
Proiectul HCE are drept scop: 1. Abrogarea hotărârii Comitetului executiv al Băncii Naționale a Moldovei nr.274/2020, prin care a fost aprobat Regulamentul privind efectul de levier pentru bănci; 2. Aprobarea noului Regulament privind efectul de levier care are drept scop: 2.1. definirea efectului de levier, specificarea entităților cărora li se aplică prevederile Regulamentului – băncilor și sucursalele din Republica Moldova ale băncilor din alte state, precum și baza de calcul a acestuia – bază individuală și bază consolidată; 2.2. stabilirea mecanismului de calculare a indicatorului efectului de levier (împărțirea indicatorului de măsurare a capitalului băncii la indicatorul de măsurare a expunerii totale a băncii). 2.3. descrierea metodologiei de calcul a indicatorului de măsurare a expunerilor (activelor, instrumentelor financiare derivate, elementelor extrabilanțiere); 2.4. stabilirea raportării de către bănci la BNM cu privire la indicatorul efectului de levier în conformitate cu cerințele stabilite prin Instrucțiunea cu privire la prezentarea de către bănci a rapoartelor COREP în scopuri de supraveghere, aprobată prin HCE al BNM nr.117/2018. 3. Stabilirea cerinței indicatorului efectului de levier la nivelul de 3% - în Regulamentul cu privire la fondurile proprii ale băncilor și cerințele de capital, aprobat prin Hotărârea Comitetului executiv al Băncii Naționale a Moldovei nr.109/2018 – pe care băncile vor trebui s-o respecte; 4. Modificarea Regulamentului cu privire la cerințele de publicare a informațiilor de către bănci, aprobat prin Hotărârea Comitetului executiv al Băncii Naționale a Moldovei nr.158/2020 (în continuare – Regulamentul nr.158/2020), pentru ca băncile, începând cu 1 ianuarie 2026, să afișeze pe panourile din oficiile bancare, lunar, informația privind indicatorul efectului de levier, precum și componentele acestui indicator. 5. Ajustarea prevederilor Regulamentului privind cadrul de administrare a activității băncilor, aprobat prin Hotărârea Comitetului executiv al Băncii Naționale a Moldovei nr.322/2018 în conformitate cu prevederile noului Regulament privind efectul de levier.
3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare
Nu este aplicabil.
4. Analiza impactului de reglementare
4.1. Impactul asupra sectorului public
Nu este aplicabil
4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative
Implementarea proiectului nu are impact asupra bugetului de stat.
4.3. Impactul asupra sectorului privat
Cerința privind indicatorul efectului de levier va acționa ca o barieră de protecție credibilă împotriva riscului asociat folosirii excesive a efectului de levier, fără a crea obstacole în calea creșterii economice. Urmare monitorizării în perioada 2020-2024 de către BNM a rapoartelor prezentate de către bănci referitoare la efectul de levier s-a constatat că băncile nu vor încălca cerința de 3% privind indicatorul efectului de levier propusă în proiectul Regulamentului privind efectul de levier. În perioada de monitorizare nivelul minim al acestui indicator s-a situat la nivelul de 9,2%, înregistrat pe parcursul anului 2024.
4.4. Impactul social
4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal
Nu este aplicabil
4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen
Nu este aplicabil

4.5. Impactul asupra mediului
Nu este aplicabil
4.6. Alte impacturi și informații relevante
Nu este aplicabil
5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE
Proiectul HCE al BNM „Pentru aprobarea, modificarea și abrogarea unor acte normative ale Băncii Naționale a Moldovei (privind efectul de levier)” are drept scop introducerea reglementărilor aferente cerinței indicatorului efectului de levier în conformitate cu legislația europeană de pe acest segment, în speță, Regulamentul nr. 575/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 26 iunie 2013 privind cerințele prudențiale pentru instituțiile de credit și firmele de investiții și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 648/2012, <i>așa cum a fost modificat ultima dată</i> prin Regulamentul (UE) 2024/1623 al Parlamentului European și al Consiliului din 31 mai 2024.
5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională
Regulamentul nr. 575/2013 cunoscut și ca Regulamentul privind cerințele de capital (CRR) instituie un set unic de norme prudențiale armonizate pe care trebuie să le respecte băncile din întreaga UE. Acest „cadru de reglementare unic” are scopul de a asigura aplicarea uniformă a standardelor globale (Basel III) în toate statele membre ale UE și de a spori robustețea și reziliența băncilor în perioadele de stres economic. Proiectul HCE al BNM vine să asigure continuarea transpunerii Regulamentului nr. 575/2013 cu modificările aduse prin Regulamentul (UE) 2019/876 care a introdus, de rând cu alte reglementări, și reglementări privind indicatorul efectului de levier și nivelul minim al cerinței privind indicatorul efectului de levier - 3%. Proiectul HCE al BNM asigură transpunerea parțială a actului UE în partea ce se referă la efectul de levier. Transpunerea integrală se va efectua după transpunerea în reglementările prudențiale a prevederilor netranspuse din Regulamentul (UE) nr.575/2013 printre care cele aferente abordărilor interne, obligațiunilor garantate, securitizărilor, sistemelor instituționale de protecție ș.a. Pentru articolele transpuse din Regulamentul nr.575/2013 a fost întocmit tabelul de concordanță.
5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE
Concomitent cu aprobarea proiectului HCE, se vor transpune în <i>Instrucțiunea cu privire la prezentarea de către bănci a rapoartelor COREP în scopuri de supraveghere</i> (aprobată prin HCE al BNM nr. 117 din 24.05.2018) prevederile aferente raportării efectului de levier din <i>Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2021/451</i> AL COMISIEI din 17 decembrie 2020 de stabilire a standardelor tehnice de punere în aplicare pentru aplicarea Regulamentului (UE) nr. 575/2013 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește raportarea în scopuri de supraveghere a instituțiilor și de abrogare a Regulamentului de punere în aplicare (UE) nr. 680/2014 (în continuare Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2021/451), astfel cum a fost modificat prin REGULAMENTUL DE PUNERE ÎN APLICARE (UE) 2022/1994 AL COMISIEI din 22 noiembrie 2022. În particular, se transpun art.15, anexa X și XI din Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2021/451.
6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ
7. Concluziile expertizelor
8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Proiectul este corelat cu prevederile actelor normative în vigoare, aflate în conexiune, iar modificările și completările propuse nu afectează concepția generală ori caracterul unitar al actelor normative amendate.

Urmare aprobării Regulamentului privind efectul de levier, informația cu privire la activitatea economico-financiară (în particular indicatorii aferenți capitalului) din Regulamentul nr.158/2020 se modifică pentru a asigura publicarea pe pagina web a băncii și afișarea pe panourile din oficiile bancare a indicatorului efectului de levier, precum și componentele acestui indicator.

Concomitent cu aprobarea proiectului în cauză, urmează a fi aprobate modificări și în Instrucțiunea cu privire la prezentarea de către bănci a rapoartelor COREP în scopuri de supraveghere (aprobată prin HCE al BNM nr.117/2018) în partea ce se referă la raportarea indicatorului efectului de levier.

9. Măsuri necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Hotărârea CE va intra în vigoare la 1 ianuarie 2026, termen în care băncile vor trebui să-și ajusteze cadrul intern de reglementare, astfel încât să se conformeze prevederilor Regulamentului privind efectul de levier și să reușească să raporteze indicatorul respectiv ținând cont de prevederile Regulamentului privind efectul de levier.

De asemenea, din 1 ianuarie 2026, băncile vor trebui să publice pe pagina lor web și să afișeze pe panourile din oficiile bancare, lunar, informația privind indicatorul efectului de levier, precum și componentele acestuia.